

מסורת הש"ס

(א) וְלֵעֵיל מִגַּג. (ב) וְסֻמִּית
 סֻחַ: לֵה: בִּיק לֵה: בִּיק מִן
 קִי: בִּיק קִנְיָ: (ג) וְלֵעֵיל
 לֵה: (ד) וְלֵעֵיל לֵה: עִישׁ
 חֶמֶת: בִּי מִיָּק: (ה) וְסֻמִּית
 קִי: (ו) וְסֻחַ מִן מִיָּק
 בִּי: קִדְוִשׁ לֵה: חֻלִּין כֹּהֵל
 (ז) בִּיק קִנְיָ: (ח) כִּסְיָ:
 וְסֻמִּית לִכְיָ: (ט) רִשְׁיָ:

תורה אור השלם

1. ולקחתם לכם ביום
ראשון פרי עץ הדר
כפת תמרין וענף עץ
עבת וערבי נחל
ושמתם לפני יי
אלהיכם שבעת ימים;
ויקראו כ מ
2. ארון צינאי יו שמה
בלשואצר
כשעה חדר ורעיתו
יבילה ענה מלכא
ואמר בלשואצר חלמא
ופשרא אל יבילה קרי
בלשואצר ואמר קרי
חלמא לשנאך ופשרא
לברך;
דינאל ד ד

הגהות הב"ה

(א) גב' א"ל אצ"י לרבה
מאי שנא;

גליון הש"ס

גמ' שבתות וחולות וימים.
שבת דף קד ע"א מגילה דף
ג ע"א:

מוסף רש"י

[illegible]

• $1 \neq 0$ and $-1 \neq 0$

לולב וערבה פרק רביעי סוכה

לְיָדִידוֹ נָמִי לֹא דָוִי. שָׁלַל לַעֲשׂוֹת יִשְׂרָאֵל אֲבוֹדוֹת אֲבוֹדוֹת וְנִרְאָה
שֶׁשָּׂמִי מִרְדּוֹת לְדַלִּיךְ לֹא דָוִי לֹלֵב שָׂמָּה: בְּבִבְלוֹן. מוֹלִיכִין לְבֵית
הַיְּהוֹנָתָן וְכוּלָּהוּ בִּזְמַן הַבַּיִת הַזֶּה וְכוּלָּהוּ בְּאֶרֶץ וּסְמוּכִים לְבֵית ב"ד"
וְיֹדְעִים אִמֵּת וְקוֹבֵעַ הַדָּשׁ שָׁמָּה מִשְׁחַרְבֵי בֵית הַמִּקְדָּשׁ אֵין
לֹלֵב דּוּחָה שָׂמָּה אִפִּי לְבִנֵּי אִ"י: דָּלָה

עבדין לה שבעה. אבל יום אחד
מיהא עבדין דלאמרין לקמן (עמוד ז'
ב"ר"א בר ג' דוק והוא היה לאחר חורבן
שכר ר' ד' דוק אפי' יומין ר' יוחנן בן
זכרי ויבין ר"א ור' יאסע ור"א היה
דלאמרין בנכורות ור' (ה) כלום
מלקטו בין חכר לעם הארץ והוא היה
השאל: מתאן. אליבא דמתאן קאמר
עברה דרבנן. עיקר. מי א' אחד
מיהא יש לו שורש אבל עברה אין
לה שום שורש מן החורה בגזולין:
כהנים בעלי מומין. אף הם דוחקים
ונכנסין להקין בגזילהם ועברה עדים
שאלה' בלוקש' שלא יבטו ב' האולם
למזבח וכל השנה אסורים ליכנס שם
דלאמרין במסכת כלים בפרק
רשאיין: מי אמרה. השתא ס"ד
ה"ק מי אמרה שהיא חובה וקאמר
ללמא כה ידי חובה ולכך פריך מתאן
אמרה בתמיה: מי אמרה בנטיילה.
ומתא חובה כהנים דקאמר ללמא:
דלמא בוקיפה. וכהן אחד וזקפה ע"י
הכל ואין חובה על כל כולם: יסוד
נביאים הוא. תקנת נביאים אחרונים
חגי זכריה ומלאכי שהיו מתמקני
תקנות ישראל באשמו כנסת הגדולה:
מגבה. הנהיגו את העם ולא תקנו
לעם ונפקא מינה דלא צריכי גזרה
לדברא ויחזרו ויטו דלשיתו בכלל כל
תסור ליתא: ומי א"ר יוחנן. יסוד
נביאים היא והא הלכה למשה מסיני
היא: שכחום. בגלות בכל שבתא את
האחרונים והמותו בתקלות ויו נשמה
לגמרי: וחזרו. נביאים אחרונים:
ויסודם. ע"פ הדבור: וס"ד יוחנן
דלכון אמרי דלכון היא. רב הנה
מלמדמי רב והיה חרף מתא
יברה לל"א לפני ר' יוחנן מהמת
מרדן: [שהרג ללמא אחד] דלאמרין
בפרק בפרא דב"ק (ד' קה). והוצרך
לו ר' יוחנן ללמא שפיקות והיה
אמר ר' יוחנן ללני א"י סבור הייתי
שחורה שלכם גלית מתלכס
ולא היה לכם טירוף הדעת אבל
לדעתי שהיה של בני בכל שאע"פ
שגלו עמדה להם תחמת חרש
והמתסגר שגלו עס כיניו דכחכיב
(ומי' דה) הכל גבורים עושי מלחמה
ותמיא נסתר עולם וכי מה גבורה
עושי בני אדם הגמוני בשלשלות
של צהל אלא שגבורים היו במלחמה
של חורה אלמא ס"ל לר' יוחנן דלא

למלמדים שמ"י כדאשכחן לקמן (דף מח.) דר חייא בר רב (אש"י)
 ויו שביה מא"י דלמר מדליקין בה את הגר איירי לבני צבל וכן פ'
 שפיר דרבי יוחנן אדר' יוחנן דלמר יסוד גביאלי ודלהון היא משמע
 אמתני' דכ"ל יעשה יטלון הימנה ויסודר יוחננו לה דלמר חזקיה
 וכו' ור' יוחנן אמר אפי' תימא רבי דילבון אמר אפי' הכא הוילי
 לעיל בסוף פ"ק (דף כ.) ומוקיה בנו של ר' חייא היה ואל"ר ר' יוחנן א'
 וקשה והלא מוקיה רבו של ר' יוחנן היה כדמוכח פסק אלו קשרים (שם)
 תמא (יב"ק דף קכ.) וכן גדול היה דמסכחו ליה גבייה וסמא לא
 רבה (מנחות דף עג.) דכשעלה בר כהנא אשכחיהו לבני ר' חייא דית'
 שמה פלשין ואלא אתה דרבי מוקיה ואשת דיימ' ר' יוחנן כשאלו ממנו
 ר' יוחנן לבניו אמר אפי' תימא ר' דמוכחיה אשכחן פ' אין עומדין

להלן, ונתקיימה יסוד נביאים. נחברר כי דברי ר' יוחנן שאמר יסוד נביאים היא, כלומר יסודו נחברר כדנא החכם שלכם שהוא כבלי אמר, דילהת היא. פי' החכ

דחי ואלא קשיא

הני תרתי דתנא חדא ^אכל העם מוליכין את
לולביהן להר הבית ותנ' ^באיך לבית הכנסת
ומתרגינין כאן בזמן שביית המקדש קיים כאן
בזמן שאין בית המקדש קיים ולא קשיא כאן
בזמן שביית המקדש קיים ולא קשיא כאן
במקדש כאן בגבולין ^אל אבי' ^בלרבא מאי
שנא לולב עבדינן ליה שבעה זכר למקדש
ושנא שנא ערבה דלא עבדינן לה שבעה
זכר למקדש ^אל הואיל ואדם יוצא ידי
חובתו בערבה שבלולב ^אל ההוא משום
לולב הוא דקא עביד ליה וכי תימא דקא
מגבה ליה והדר מגבה ליה ^בוהא מעשים
בכל יום דלא קא עבדינן הכי אמר רב זביד
משמיה דרבא לולב דאורייתא עבדינן שבעה
זכר למקדש ערבה דרבנן לא עבדינן לה
שבעה זכר למקדש למאן אלימא ^אללאבא
שאלו האמר י'קרי נהל כתיב שתיים אחת
ללולב ואחת למקדש אי לרבנן הלכתא
נגמרי' לה ^אדא' ^באסי ^אר' יוחנן משום ר'
נחוניא איש בקעת בית חורתן עשר נגיעות
ערבה וניסוך המים הלכה למשה מסיני אלא
אמר רב זביד משמיה דרבא לולב דאית ליה
עיקר מה' ^את בגבולין עבדינן ליה שבעה זכר
למקדש 'ערבה דלית לה עיקר מן התורה
בגבולין לא עבדינן שבעה זכר למקדש אמר
ר' ^אל כהנים בעלי מומין נכנסין בין האולם
ולמזבח כדי לצאת בערבה ^אל ר' יוחנן מי
אמרה מי אמרה הא איהו אמר דא' ^אאסי
^אר' יוחנן משום ר' נחוניא איש בקעת בית
חורתן עשר נגיעות ערבה וניסוך המים הלכה
למשה מסיני אלא מי אמרה בנמילה דלמא
בוקיפה מי אמרה בבעלי מומין דלמא
חזא ממרים אתמר ר' יוחנן ור' יהושע בן לוי
חד אמרי ערבה יסוד נביאים וחד אמר ערבה
מנהג נביאים תסתיים דר' יוחנן הוא דאמר
יסוד נביאים דא' ^אאבהו ^אר' יוחנן ערבה
יסוד נביאים הוא תסתיים ^אל ר' זירא לר'
אבהו מי ^אר' יוחנן הכי והא' ^אר' יוחנן משום
ר' נחוניא איש בקעת בית חורתן עשר
נגיעות ערבה וניסוך המים הלכה למשה
מסיני ^אאשתומם כשעה חדא ואמר
שכחום וחזרו ויסודם ומי ^אר' יוחנן הכי
^אוהא' ^אר' יוחנן דלכון אמרי דלהן היא ל"ק
כאן

מחממה חזרה בגלות צבל: רב כהנא שעלה מבבל ללמוד
מנהג גבאים שהיו רגילים ל

ר' חייא בר רב (אש) שהיה מנביל דלמרא פותח בה
הגר איירי לבני צבל וכן פ"ק דשבת (דף טו: יטס) גבי
יציאל ודלחון היה שמעע דמנביל הנציאל ולא יסוד
חוזר ויתנו לה דלמרא חזקיה רשב"א היה שמנצירן כן פרק
אמרי שאני הלא הואלי וקנאחמי לפסל צו ופי' שגבול
חייא היה ר' יוחנן אלמלא דהוא ר' הונא שר' הונא
דמוכח פרק אלו קשרים (שנה דף קי:) וכשעלה רב הכהן
וחו' ליה גבייה וכתחיל לא היה ר' יוחנן ראש ישיבה כל
אשכנזיהו לבני ר' חייא דיתבי וקאמרי עשרין שחלקו והיו
בומר ר' יוחנן כששאל ממנו ר' יוחנן כל ספקיך דה"ל וליפירו
האשכנזי פ' אין מעמידין בירושל' דל"ל ר' יוחנן לה' חייא

אמר יסוד נביאים הוא, כלומר יסודו נביאים כי היא הלכה למשה מסיני קאמר. שהוא בכלל אמר, דילכית היא. פי' החכם שלכם אמר לי כי ערכה מדרבנן היא

מד.

ח. ל"ק מידי משופר כדפרישנא
עלי מוסיב. ה"ה דהוה מלי
אקירי אי לאו משום ערבה דחנן
למזבח מקודש הימנו שאין בעלי תומין
ופרועי ראש נכנסים לשם:

אמר ליה ר' יוחנן מי אמר. סלקא דעמיא דהיק מי אמר. שהיה חובב דאורייתא ואמאי ידמיא מעלות דרננן ללמא רבנא איהו ללא דתינ מעלות דרננן משום תתקנתא דרננן ולכן פריך הא איהו אמר. ומשי מי אמר. שהיה גנטייל דלמא בזופיא ויבין אלן מקיפין דלמא המוצא ולא גבי אלן אופי. בעלמא אחד ווקף ע"י כולן א"ר. בעלי מומין אפשר להו לזוקף בשאר רוחות ולא ינסון בין האולס ולמוצה ואפי' תמיני לומר גנטייל כדאסקין לעיל דליתומין מ"ד בזופיא מי אמר. בעלי מומין דלמא אין להלכ למשה ומסויי אלן בתמימין הראוין לעבודה כמו שאין להלכ למשה מסויי גורים דלמא אללם כהנים דבהא מודית מדלא אמרת זכרין ננסין ופי' שיעה א"ר. דעלמא דרננן היא קשה ללא שאלו דליף (ועיל דף נז.) ערבה של מוצה דמכחיב ערבי אמאי כהנים דלמא אפי' נישאל כמו ערבה דלולב וי"ל דמחא הקשר מוצה כהנים ושאר ישראל ערבים בלא הקשה: **והא** א"ר יוחנן דרבון אמר. דלחון היא. רב כהנא מתלמידי דרב היה ומבבל ברח לא"י לפי ר' יוחנן מחמת מרדן דלחון פק בחרב דב"ק (דף קי. עט.) והלכין לו ר' יוחנן לכמה ספיקות וא"ר יוחנן לגבי א"י סבור הייתי שהמורה שולסם שלא גליהם ממארכס לא היה כלם טירוף הדעת אבל רבנן שהיה שאלו ש"ס שגלו ערבה להלם חכמת החרס והמסגר שגלו עם ימיה דכתיב הכל גזירים עשי מלחמה ותניא בסדר עולם וכי מה גבורה עושים בני אדם הנחמסין שגלואות של ברזל אלו שהיו גזורים במלחמתה של תורה אלמא לר' יוחנן אלל שמתחא חורה גלות בכל כך פ"י בקונטרס והקשר רבינו אטו גבי משפ"ן כהנא וחזרו יקדשו ולא פריך הכי ועוד אטו משום דהם בני תורה א"ל שישתכחו מורת וערבה ורבינו מנחל גרם דלכון ואמאי דלחון היא ומפרש רבינו עם פ"י ר' יוחנן אומר לתלמידיו שהיו לפניו מבבל אחד משלסם אומר דהוא היא משלסם היא ערבה כלומר שהיא לתלמידים שגללו וכן מ"ח שמבבל נעה דמיירי לבני א"י ו' יהושע בן נון חבורי והשתא ניהא דפריך הכא חזא נמי ניהא פקח המגרש (גיטין דף וזרק (סע דף עח.) גבי נכסי שטר חוב דר' חייא וכוני עול דבבלי דלמרינן מבבל כמותו אומר דלמא אפי' כר' ר' יוחנן ראש ישיבה דמכותא כהבול חזקיה רבו ואע"ג דאשכחן בקומץ יבסא וננע טביל יום נבחת מכן מהו מ"ח ניהא לתלמידיו שמבבל היה אומר אבא הלן תלם מילין סלקון מן גביכון: כלו

והאמר ר' יוחנן לחזקיה בנו של ר' חייא שהוא בבב
ה לא יסוד נביאים ולא הלכה. ושנינו לא קשיא

עין משפט
גר מצוה

י"ב א תי"י פ"ו מהל' לולב
הלכה ז י"ח סמג עשין
מד עוש"ט א"ח ס"י תרעה
סעף ב:
י"ג ב תי"י שם הלכה כג:

רבינו חננאל

[illegible]

י. דלכין (א) אמר(י). כלומר

(א) צ"ל דילכון אחר וכו"כ החוס' להדיא כאן בד"ה והא בשם רבינו דגרס דילכון אחר.